

Hvordan kan digitale medier styrke lokaldemokratiet?

FINF 4001

Forelesning 30. oktober 2014

Marte Winsvold, NIBR

I dag

1. Hva er demokrati?
2. Hvordan har man tenkt seg at digitale medier kan styrke ulike sider ved demokratiet?
3. Og hvordan har digitale medier vist seg å styrke ulike sider ved demokratiet?

Hva er demokrati?

- Demos + kreti = folk + styre = folkestyre
- I sin mest renskårne form er demokratiet direkte
 - Hellas i Antikken og i Sveits i dag
- Indirekte demokrati - en konsekvens av størrelse og kompleksitet
 - Velger representanter som styrer på våre vegne

Hva tenker man seg at digitale medier kan bidra med?

Helt overordnet:

- Gjøre demokratiet mer direkte – mer folk og mindre representasjon

Men:

- Forventninger avhenger av hvilket syn man har på demokratiet
- Skiller mellom konkurransedemokrati, deliberativt demokrati og deltakerdemokrati
- På papiret er Norge et konkurransedemokrati - i praksis elementer av alle tre demokratiformer

Konkurransedemokratiske forventninger

Hva er konkurransedemokrati? (Schumpeter)

- Folket velger mellom konkurrerende politiske eliter
- De med flest stemmer vinner
- Politiske eliter setter dagsorden, fatter vedtak og ser til at vedtak blir iverksatt
- Folket vurderer om de er fornøyde med politikerne og gir dem fornyet tillit eller avsetter dem
- Demokratiet er godt når folk har tilstrekkelig informasjon til å foreta et kvalifisert valg

Hvordan kan digitale medier styrke konkurransedemokratiet?

- Bedre informasjonstilgang – bedre forutsetning for å avgi stemme
- Lette valgdeltakelse

Deliberative forventninger

Hva er deliberativt demokrati? (Habermas)

- Gjennom åpen, inkluderende, herredømmefri og offentlig diskusjon skal....
- ... dagsorden settes (agenda)
- ... og gyldige standpunkter som fremmer det felles beste identifiseres
- Diskusjonen skal være rasjonell og forståelsesorientert
- Det beste argumentet vinner
- Diskusjonen foregår i det offentlige rom – et allment tilgjengelig rom der saker som er viktige for folk diskuteres

Hvordan kan digitale medier styrke det deliberative demokratiet?

- Internett utvider den offentlige sfæren – et nytt offentlig rom (Merk! Habermas selv er skeptisk)
- Plass til flere deltakere og flere temaer
- En utvidet offentlig debatt gir bedre og mer gyldige beslutninger

Deltakerdemokratiske forventninger

Hva er et deltakerdemokrati? (Pateman)

- Innbyggerne deltar aktivt i politikkutforming
- Deltakelse fører til personlig utvikling og evnen til å prioritere det felles beste og tenke helhetlig – dette kommer hele samfunnet til gode
- = Folk tilegner seg et demokratisk sinnelag gjennom deltakelse (skole i demokrati)

Hvordan kan digitale medier styrke deltakerdemokratiet?

- Teknologien muliggjør mer aktiv deltakelse i offentlig politikkutforming
- Lettere å etablere interessefellesskap rundt bestemte politiske tema
 - Gjelder også for eksempel høyreekstremister
- Øve seg på politisk debatt

Så.... hvordan gikk det?

- Forventning om demokratisk forbedring knyttet til introduksjon av alle nye medier (boktrykkerkunsten, aviser, radio, tv, internett)
- Ingen nye medier har revolusjonert demokratiet over natten, men har på sikt endret demokratiets infrastruktur og folks mulighet for deltakelse betydelig

Fra forventninger til realiteter

Tidlig fase (1990-2000): opptatt av internetts potensial som politisk kommunikasjonsmedium

- Optimistene - Alle kan delta
 - Revitalisere offentlig debatt, mer direkte demokrati (folkeavstemninger), gi de umælende en stemme
 - Nicholas Negroponte – Being Digital, Daily Me
- Pessimistene – Ingen vil delta
 - Nedgang i kollektiv handling, redusert kvalitet på den politiske debatten
 - Seleksjon, eskapisme, isolasjon, ignoranse
 - Cass Sunstein – Når individer ser verden gjennom millioner av tilpassede vinduer eksisterer det ikke noen felles grunn for politisk diskusjon og handling

Senere fase (2000 – ca nå): opptatt av faktisk politisk nettbbruk

– Sprikende resultater

Både: Internett opprettholder og/eller forsterker status quo (de allerede aktive deltar mer og blir bedre informert)

Og: Internett fungerer som en alternativ offentlighet, mobiliserer til politisk handling og virker frigjørende

Nå og fremover (min mening): nettet ikke lenger noe nytt

Behandler ikke nettdeltakelse som noe særskilt og slutter å sette en ”e” foran alt som foregår digitalt

RSA Animate - The Internet in Society: Empowering or Censoring Citizens?

En digresjon:

- Vi tar et skritt ut av den lokale, norske rammen
- Internettets frigjørende og undertrykkende potensial

<http://www.youtube.com/watch?v=Uk8x3V-sUgU>

Konkurransedemokratiske forventninger innfridd?

I konkurransedemokratiet er innbyggerne først og fremst stemmegivere, og for å kunne stemme trenger man informasjon om hva politikerne står for og hvordan de presterer

Bedre (er nyansert og mangfoldig) informasjon med digitale medier? Både nei og ja

- Nei:
 - Vi går i flokk: Viktige noder i informasjonsnettverket får det meste av oppmerksomheten – man knytter seg mot noder som allerede har mange tilknytninger – ”preferential attachment”
 - Nesten all trafikk går til de mest besøkte nettstedene
 - Allerede populære noder øker sin popularitet raskere enn dem som i utgangspunktet hadde færre tilknytninger – de rike blir rikere
 - I nettdebatter får de fleste ingen svar, mens et fåtall får mange svar
 - Nettaviser er mer ensidige og færre kommer til ordet – journalistiske normer om balansert fremstilling står svakere enn i tradisjonelle medier
- Ja:
 - En del innbyggere får politisk informasjon fra flere kilder enn før
 - Nettdebattene underbygger et konkurransedemokratiske informasjonsbehov – tydeliggjør og kontrasterer ulike standpunkter og gjør det lettere for folk å velge mellom ulike standpunkter

Konkurransedemokratiske forventninger ... informasjon

Bidrar digitale medier til at **større deler av befolkningen** blir godt informert?

- Nei – her er det en stor digital kløft – de allerede godt informerte blir bedre informert
- Høyt utdannede, politisk aktive søker politisk informasjon på nettet – andre grupper bruker nettet til underholdning
- Nettaviser leses mer overfladisk enn papiraviser (leser færre av artiklene)

Leser lokalavis daglig	% av de som leser papiravisen daglig	% av de som leser nettavisen daglig
Lokal politikk	63	50
Andre lokale nyheter	86	74
Nasjonal politikk	50	39
Internasjonal politikk	43	34
Sport	40	46
Kultur	31	20
Forbruker	23	15
Leserbrev/ debattforum	44	10

Kilde: Skogerbø and Winsvold (2011)

Konkurransedemokratiske forventninger ...kontroll og valg

Gjør digitale medier innbyggere bedre i stand til å kontrollere de folkevalgtes gjøren og laden og sånn sett bestemme om de skal få bli sittende eller bli kastet?

- Ja! Masse relevant informasjon for eksempel på kommunens hjemmesider – leses av journalistene som viderefremidler

Letter digitale medier valgdeltakelsen?

- E-valgsforsøket i 2011: Ti norske kommuner tilbød innbyggerne å stemme via nettet
- Valgdeltakelsen økte ikke som følge av muligheten for å stemme digitalt (den økte litt, men ikke mer enn i andre kommuner)
- For noen av de som har problemer med å komme seg til valglokale opplevdes e-valg å øke tilgjengeligheten (universell utforming)

The screenshot shows a web browser window displaying the website for Drammen Kommune. The page title is "Svar på brukerundersøkelse". The main content area contains the text: "Med jevne mellomrom inviterer kommunen et utvalg av innbyggerne til å si sin mening om kommunens tjenester. Klikk på lenke til den brukerundersøkelsen du er invitert til å delta i." Below this text is a grid of service icons with labels: "Vel, natur, idrett og kultur", "Service og administrasjon", "Servicetorget", "Kulturskolen", "Kart og geodata", "Introduksjons-senteret", "Kontor for tjenestetildeling", and "PP-tjenesten". On the right side, there is a "Kontaktinformasjon" box with details for "Servicetorget", including opening hours, contact information (E-post, Telefon og SMS, Faks), and the address: "Besøksadresse: Engene 1, 3008 Drammen".

Deliberative forventninger innfridd?

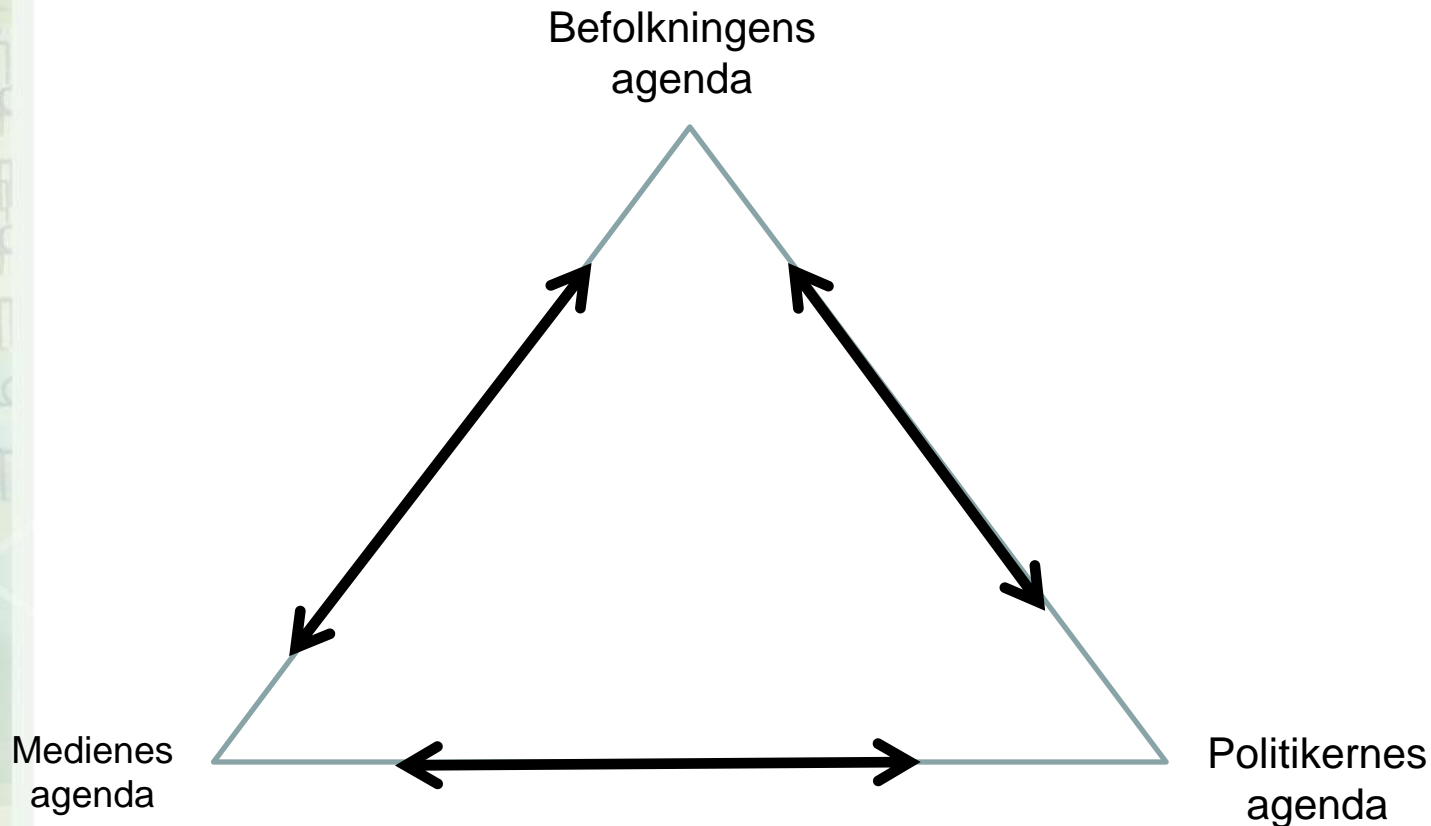
Mer inkluderende debatt? Ja, faktisk

- Én av tre har deltatt i nettdebatt
- Størsteparten av diskusjonene foregår mellom mennesker som kjenner hverandre, eller har en forbindelse også utenom nettet
 - Tre av fire diskuterer aldri med folk de ikke kjenner fra andre sammenhenger
- Facebook er den største arenaen for diskusjon på nettet - 22 prosent av befolkningen diskuterer der
- Deretter følger diskusjonsfora, lokale nettaviser og riksdekkende nyhetskilder

Mer inkluderende offentlig debatt? Tja

- Ca 12 prosent av befolkningen deltar i debatten i vanlige nettaviser (offentlige rom)
- Fire prosent diskuterer politikk og samfunn på Twitter,
- Klar overvekt av menn, slik det er i den offentlige debatten generelt
- Litt lavere utdanning enn befolkningen for øvrig – altså en annen gruppen enn de som deltar i redigerte medier!
- Fem prosent - par ganger i uken eller oftere

Deliberative forventninger fortsetter.... agendasetting

Deliberative forventninger... agendasetting

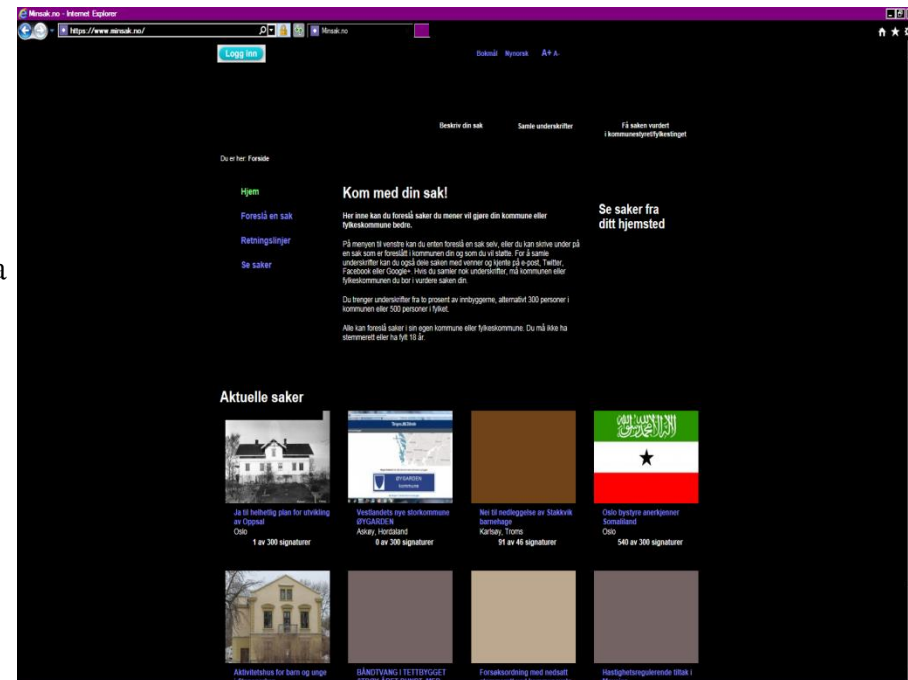
Bidrar digitale medier til at det er lettere for folk flest å sette dagsorden?

Gjennom nettdebatter - forutsetter at noen leser

- Mest de som skriver selv
- Men: politikere og journalister overvåker og refererer i andre og mer leste medier –siling fra de perifere delene av det offentlige rom til de mer sentrale
- Portvokterne bruker nettdebattene som termperaturmåler

Gjennom Twitter – bra kanal til dagsorden for de som allerede har god tilgang til dagsorden (elitene)

Gjennom andre digitale tiltak – e-initiativ – en formell kanal

Deliberative forventninger ... debattens kvalitet

Mer deliberativ offentlig debatt?

- Mest roping, ikke så mye lytting
- Kompetitiv, ikke forståelsesorientert
- God blanding av skitt og kanel
- Mer skitt når man får lov til å være anonym
- Men: rasjonell og begrunnet – mye fokus på argumenters gyldighet og på at folk skal holde seg til tema

Deltakerdemokratiske forventninger innfridd?

Skole i demokrati?

- Ja, litt – nettdebattene brukes som øvingslokale for politisk debatt

Mer direkte deltakelse?

- Ja - lettere å etablere interessefellesskap rundt bestemte politiske tema
- Facebookaksjoner som gir resultater – masse eksempler – alt fra den arabiske våren til hengebro i Jølster

Starta Facebook-aksjon for hengjebru - no vert brua fiksa - NRK - Sogn og Fjordane - Internet Explorer

http://www.nrk.no/sognogfjordane/starta-facebook-aksjon-for-he

The Man Booker Prize 2014 | Th... The Pulitzer Prizes | Awards Hverken kloakk eller ekkokamm... Starta Facebook-aksjon for h...

GLER SEG: Tove Lill Reiakvam, Sissel Bruland Gurvin og Margunn S. Vallestad.
FOTO: HEIDI LISE BAKKE / NRK

Starta Facebook-aksjon for hengjebru - no vert brua fiksa

Då hengjebraa over Jølstra vart stengd på grunn av at ho ikkje var trygg å bruke, var mange turgåarar fortvila. Men no er arbeidet med fikse brua i gang. Går alt etter planen, opnar brua 1. desember.

Publisert 22.10.2014, kl. 20:42

– Det er heilt fantastisk, jublar Sissel Bruland Gurvin i Førde.

Ho bur like ved brua og har brukt den flittig sidan ho var lita. Både ho og venninnene Tove Lill Reiakvam og Margunn S. Vallestad er glade for at saka no har fått ei løysing.

AV

Journalist
Heidi Lise Bakke

Journalist
Tone Merete Lillesvangstu
@lillesvng

BR
ittutt for by- og regionforskning

100.000 demonstrerte mot internett-skatt

Rundt 100.000 demonstrerte tirsdag kveld i Ungarns hovedstad Budapest i protest mot regjeringens planer om å innføre en skatt på datatrafikk.

Publisert i dag, for 35 minutter siden

Den ungarske regjeringen la i forrige uke frem et forslag om å skattlegge datatrafikk med 150 forint – drøyt fire kroner – per gigabyte.

Etter at analytikere pekte på at forslaget ville føre til at skatten på datatrafikken var større enn de samlede inntektene på trafikken, endret regjeringen forslaget.

Det nye forslaget setter et skattetak på 700 forint – drøyt 20 kroner – i måneden for privatpersoner og 5000 forint – 140 kroner – for selskaper.

Organisert på Facebook

Endringen var likevel ikke nok til å tilfredsstille demonstrantene som tirsdag kveld strømmet ut i gatene i Ungarn.

Demonstrasjonen var organisert på Facebook og mange av demonstrantene var unge og velutdannede.

De holdt opp plakater med tekster som «ERROR» og «Hvor mange ganger vil du slå oss?».

Den ungarske internett-gründeren Zsolt Varady talte til massene og sa at skatten truet med å undergrave internetts frihet.

Demonstrasjonen i Budapest var den klart største siden regjeringen til statsminister Viktor Orbans Fidesz-parti kom til makten i 2010.

Artikkelen fortsetter under bildet.

AV

Journalist
Kristian Elster
@kristianelster

UNGARN →

Ungarsk konsulat mottok mystisk pulver

→ [Ungarns konsulat i Istanbul](#) mottok mandag en pakke med samme type pulver som flere andre konsulat i byen mottok fredag.

– Velkommen til Orbans

Sharing Screenshots

Så ... hvordan har digitale medier bidratt til å styrke lokaldemokratiet?

- Motivasjonen og ikke mediet som betyr mest
- Men noe betyr det:
 - De allerede aktive har fått flere kanaler
 - De mindre aktive har flere mulige kanaler
- Selvinitierte tiltak mer populære enn myndighetsinitierte
- Når alle snakker blir det færre igjen til å lytte – flere om beinet i den store offentligheten - går mot en situasjon med flere små offentligheter?
- Vi kan drukne i informasjon og trenger silingsmekanismer (redaktører)